

Position Paper: *Federale bijdrage op elektriciteit en aardgas*

Contact: Peter Claes (Febeliec) - +32 496 59 36 20 – febeleriec@febeleriec.be

Datum: 29/3/2022

De programmawet van 27/12/2021 (B.S. 31/12/2021, Ed.1) vervangt alle federale meerkosten, waaronder de federale bijdrage zowel voor elektriciteit als voor aardgas, door een nieuwe bijzondere accijns op elektriciteit en aardgas. Hierdoor verdwijnt de federale bijdrage per 1/01/2022. Voor meer informatie over de verdere financiering van de componenten van de vroegere federale bijdrage, zie de Position Paper over de Bijzondere accijnsen.

Omschrijving

De federale bijdrage is een heffing die de Belgische overheid heft op het elektriciteit- en gasverbruik.

De federale bijdrage elektriciteit wordt enerzijds geregeld door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en anderzijds door het Koninklijk Besluit van 24 maart 2003 tot bepaling van de nadere regels betreffende de federale bijdrage tot financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de elektriciteitsmarkt. Beide teksten werden herhaaldelijk gewijzigd.

De federale bijdrage gas wordt enerzijds geregeld door de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen en anderzijds door het Koninklijk Besluit van 24 maart 2003 tot vaststelling van een federale bijdrage bestemd voor de financiering van bepaalde openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de aardgasmarkt. De toeslag "Beschermden klanten gas" die bij de federale bijdrage gas komt, wordt geregeld door het Koninklijk Besluit van 22 december 2003 tot bepaling van de nadere regels voor de financiering van de reële nettokost die voortvloeit uit de toepassing van maximumprijzen voor de levering van aardgas aan residentiële beschermden klanten. Deze teksten werden herhaaldelijk gewijzigd.

Componenten van de federale bijdrage elektriciteit

De wet van april 1999 bepaalt dat de federale bijdrage elektriciteit wordt geheven voor de financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en de kosten verbonden aan de regulering van en de controle op de elektriciteitsmarkt. De opbrengst van de federale bijdrage wordt aangewend voor:

- gedeeltelijke financiering werking van de CREG (**CREG-fonds**)
- financiering denuclearisatie Mol-Dessel (**Denuclearisatiefonds**)
- gedeeltelijke financiering van de opdracht van de OCMW's inzake financiële bijstand aan hulpbehoevenden (**Sociaal Energiefonds**)
- financiering federale beleid ter reductie van de broeikasgassen (**Fonds Broeikasgassen**) (vanaf 1/04/12 op nul gezet)
- financiering levering elektriciteit aan beschermden klanten (**Beschermden Klantenfonds**)
- financiering forfaitaire verminderingen voor verwarming met elektriciteit en aardgas (**Fonds verwarmingspremie**) (afgeschaft door de wet van 8/1/2012)

Zie tabel voor de verdeling per fonds:

€/MWh		2019	2020	2021
CREG-fonds		0,1565	0,1488	0,1679
Denuclearisatiefonds		1,0668	1,0100	1,0867
Fonds Broeikasgassen		0	0	0
Sociaal Energiefonds		0,4755	0,4332	0,4624
Beschermden klantenfonds		1,6473	1,5508	1,753
Totaal		3,3461	3,1428	3,4700

Noot: de federale bijdrage wordt verhoogd voor administratieve kosten (+1,1% voor eindafnemers) en voor netverliezen (tarief verschil per distributienetbeheerder).

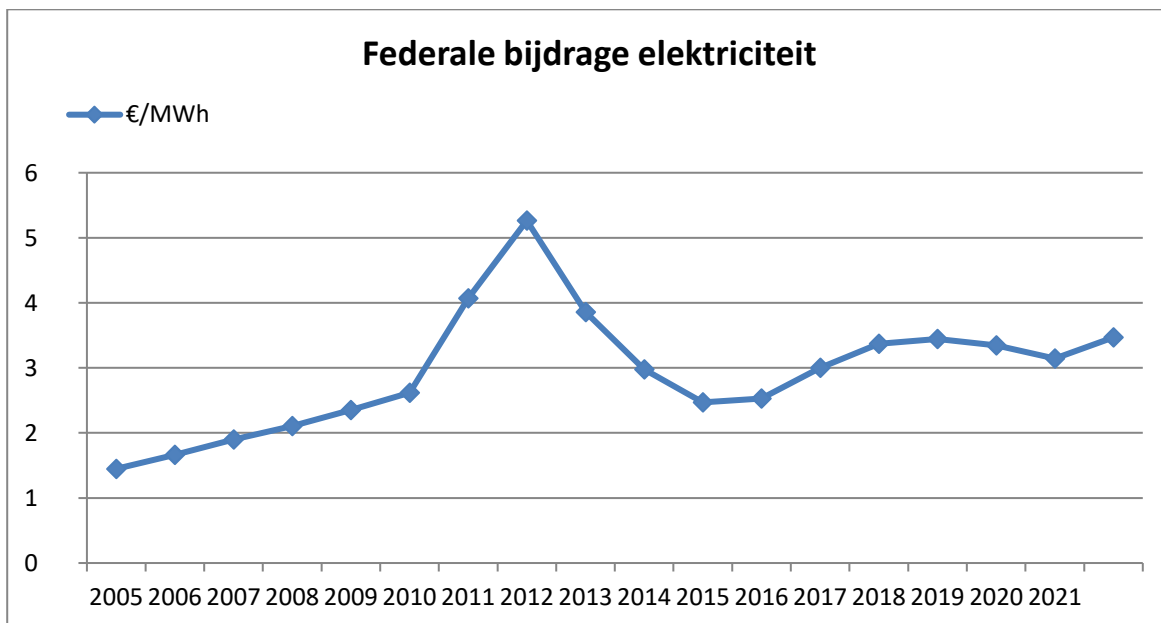
Heffing, degressiviteit en vrijstelling

- De federale bijdrage is verschuldigd door de eindafnemers op elke kWh die zij van het net afnemen voor eigen gebruik en wordt geheven in de vorm van een toeslag per verbruikslocatie en per kWh afgenomen van het transmissie-, lokaal transport- of distributienet. Tot 1 juli 2009 waren de leveranciers belast met de inning ervan. Sinds 1 juli 2009 neemt netwerkbeheerder Elia deze taak op zich.
- Overeenkomstig artikel 21bis van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt wordt, wanneer op een verbruikslocatie meer dan 20 MWh/jaar voor professioneel gebruik wordt geleverd, de federale bijdrage voor die eindafnemers, op basis van hun jaarlijks verbruik, als volgt verminderd :
 - 1° voor de verbruiksschijf tussen 20 MWh/jaar en 50 MWh/jaar: 15%;
 - 2° voor de verbruiksschijf tussen 50 MWh/jaar en 1.000 MWh/jaar: 20%;
 - 3° voor de verbruiksschijf tussen 1000 MWh/jaar en 25.000 MWh/jaar : 25%;
 - 4° voor de verbruiksschijf boven 25.000 MWh/jaar: 45%.

Sinds 1/1/2013 is het maximumbedrag voor de federale bijdrage vastgelegd op 250.000€/site. De “anomalie” van het plafond, waarbij bedrijven die net minder dan 250.000MWh/jaar verbruikten, toch meer betaalden dan 250.000€, werd daarmee eindelijk afgeschaft (wet houdende Diverse Bepalingen inzake energie, B.S. 28/12/2012). Om in aanmerking te komen voor deze degressiviteit en plafonnering moet de eindafnemer toegetreden zijn tot een convenant of energiebeleidsvereenkomst indien deze van toepassing is.

- T.e.m. 2012 konden de leveranciers of de (distributie)netbeheerder(s) bepaalde eindafnemers vrijstellen van dat deel van de federale bijdrage dat bestemd was voor de financiering van de fondsen “Kyoto” en “Denuclearisatie” en dat beantwoorde aan de elektriciteit die hen werd geleverd en werd geproduceerd met behulp van hernieuwbare energiebronnen of kwalitatieve warmtekrachtkoppelingseenheden. Deze vrijstelling werd per 1/1/2013 afgeschaft.

Evolutie federale bijdrage elektriciteit sinds 2003 (€/MWh)

Componenten van de federale bijdrage aardgas

De wet van april 1965 bepaalt dat de federale bijdrage gas wordt geheven voor de financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en de kosten verbonden aan de regulering van en de controle op de gasmarkt. De opbrengst van de federale bijdrage wordt aangewend voor¹:

- gedeeltelijke financiering werking van de CREG (CREG-fonds)

¹ De wet van 26/3/2014 integreert de vroegere toeslag Beschermden Klanten in de federale bijdrage.

- gedeeltelijke financiering van de opdracht van de OCMW's inzake financiële bijstand aan hulpbehoevenden (**Sociaal Energiefonds**)
- gedeeltelijke financiering aan de aardgasondernemingen die residentiële beschermde klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie hebben bevoorradt aan sociale maximumprijzen (**Beschermde Klantenfondsen**)
- financiering forfaitaire verminderingen voor verwarming met elektriciteit en aardgas (**Fonds verwarmingspremie**) (**afgeschafd door de wet van 8/1/2012**)

Onderstaande tabel geeft de opdeling per fonds:

€/MWh	2019	2020	2021
CREG-fonds	0,0285	0,0286	0,0302
Sociaal Energiefonds	0,1355	0,1314	0,1318
Beschermde Klantenfondsen	0,4403	0,5816	0,4862
Totaal	0,6043	0,7416	0,6482

Noot: de federale bijdrage wordt verhoogd voor administratieve kosten (+ 1,1% voor eindafnemers, + 0,1% voor tussenpersonen).

Daarnaast regelt het 'Koninklijk besluit van 2 april 2014 tot vaststelling van de nadere regels betreffende een federale bijdrage bestemd voor de financiering van bepaalde openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en controle op de aardgasmarkt' vanaf 1/7/2014 ook een **vrijstelling en degressiviteit/plafonnering** van de federale bijdrage.

Vrijstelling:

- 1) De hoeveelheden aardgas die door een eindafnemer uitsluitend zijn afgenomen voor de productie van elektriciteit worden van de federale bijdrage vrijgesteld volgens de modaliteiten opgenomen in het K.B. van 2/4/2014.
- 2) Wanneer de productie-installatie van de eindafnemer alleen bestemd is voor de productie van elektriciteit wordt de totale hoeveelheid aardgas die van het net of van de directe leiding is afgenomen, vrijgesteld van de federale bijdrage.
- 3) Wanneer de afgenomen hoeveelheden aardgas bestemd zijn om een installatie voor gecombineerde productie van elektriciteit en warmte te voeden, wordt de vrijstelling alleen toegekend voor de installaties voor kwaliteitswarmtekrachtkoppeling / hoogrenderende warmtekrachtkoppeling in verhouding tot de aardgashoeveelheden die gebruikt zijn om op het net geïnjecteerde elektriciteit te produceren.

Om de vrijstelling voor bepaalde gebruikers te compenseren, werd de federale bijdrage per 1/9/2014 gevoelig opgetrokken.

Degressiviteit/plafonnering:

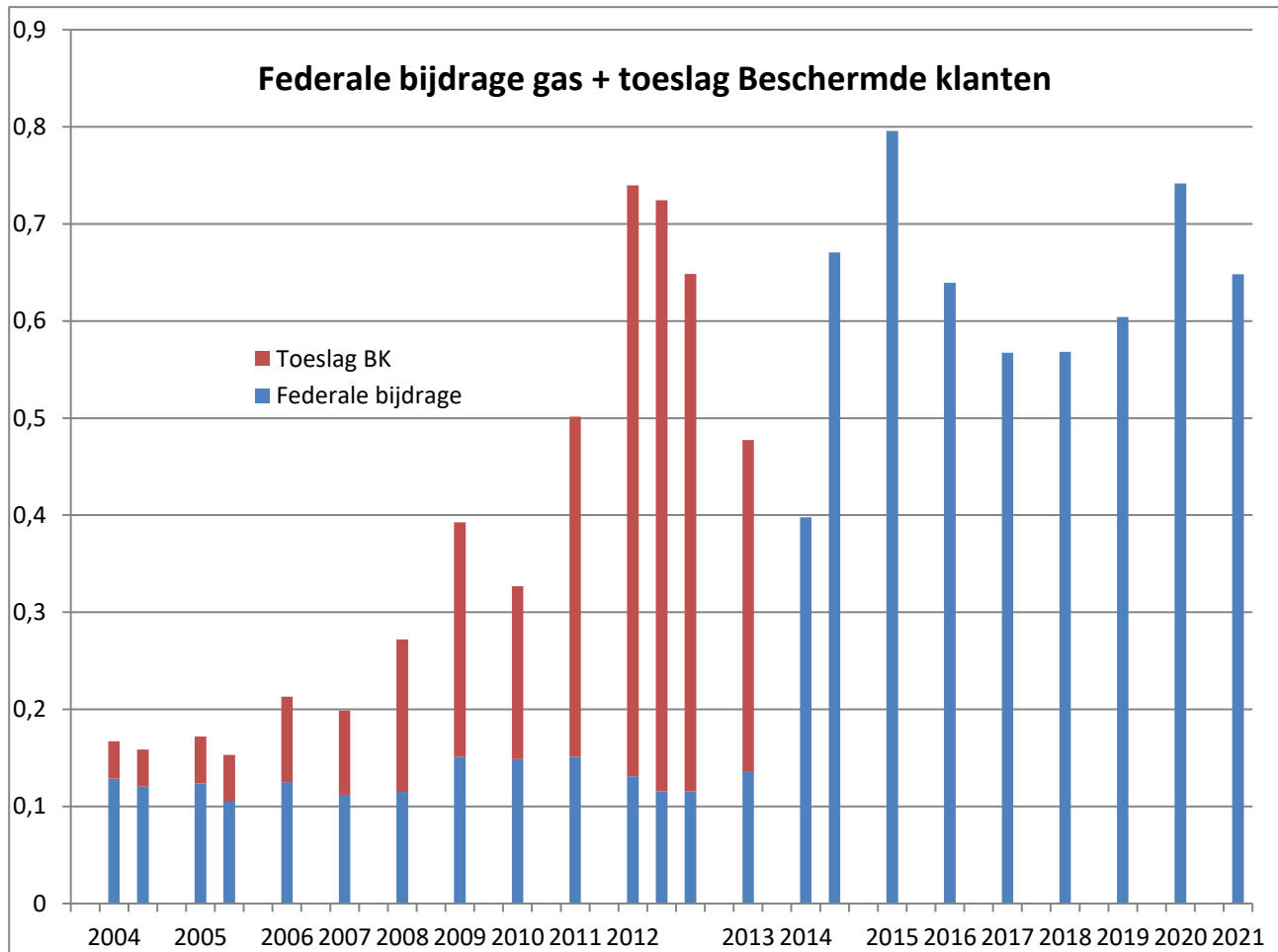
- 1) De vermindering wordt berekend op basis van de voortschrijdende jaarlijkse som van de afname.
Wanneer een hoeveelheid van meer dan 20 000 MWh/jaar wordt verstrekt aan een verbruikslocatie voor professioneel gebruik, wordt de federale bijdrage voor deze eindafnemer als volgt verlaagd, op basis van zijn jaarlijks verbruik :
 - 1° voor de verbruiksschijf tussen 20 000 MWh/jaar en 50 000 MWh/jaar : met 15 procent;
 - 2° voor de verbruiksschijf tussen 50 001 MWh/ jaar en 250 000 MWh/ jaar : met 20 procent;
 - 3° voor de verbruiksschijf tussen 250 001 MWh/ jaar en 1 000.000 MWh/jaar : met 25 procent;
 - 4° voor de verbruiksschijf hoger dan 1 000 001 MWh/jaar : met 45 procent.
- 2) Het plafond van de wet wordt berekend op basis van de per kalenderjaar verrichte afnamen: Per verbruikslocatie en per jaar, bedraagt de federale bijdrage maximaal 750.000 euro.
- 3) Om in aanmerking te komen voor deze degressiviteit en plafonnering moet de eindafnemer toegetreden zijn tot een convenant of energiebeleidsvereenkomst indien deze van toepassing is.

Voor meer details, zie de Wet van 26/3/2014:

http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&table_name=wet&cn=2014032606

en het Koninklijk Besluit van 2/4/2014:

http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2014040219&table_name=wet.

Doelstellingen Febeliec

- Sinds de vrijmaking van de gas- en elektriciteitsmarkt werden verschillende heffingen, meerkosten en taksen ingevoerd die de energiefactuur sterk doen stijgen en de competitiviteit verlagen. Dit is een belangrijke reden voor de stijging van de elektriciteitskost.
- Overheidsuitgaven transparant financieren met algemene middelen: de federale bijdrage financiert verschillende fondsen met een sociaal doel (subsidiëring van de lage inkomens). Voor elektriciteit vertegenwoordigt dit 64% van de totale bijdrage, voor gas zelfs 95%. Dit is een taak voor de sociale zekerheid en niet voor de bedrijven. De financiering van het overheidsapparaat dient te gebeuren op basis van de algemene overheidsmiddelen en niet op de bedrijven afgewenteld te worden.
- Het niveau van de federale bijdrage moet binnen redelijke grenzen blijven. Het plafond voor de federale bijdrage gas dient te worden verlaagd naar hetzelfde niveau als voor elektriciteit.